

**สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง**
**STATE AND PROBLEM OF THE OPERATION OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE
ACCORDING TO THE NATIONAL STANDARD OF CHILD CENTER AT CHILD DEVELOPMENT
CENTERS IN BANGKOK METROPOLIS, LADKRABANG DISTRICT.**

นางสาวอรณิช ทวีชาตานนท์*

Oranit Thawichatanont

รศ. ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร**

Assoc. Prof. Udomluck Kulapichitr, Ed. D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบังทั้งหมด จำนวน 17 ศูนย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการวางแผนการทำงาน ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจในแผนพัฒนาศูนย์ฯ และผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ใช้มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติในการวางแผนการจัดประสบการณ์ ปัญหาที่พบมากคือ การกำหนดหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา และการวิเคราะห์สภาพและปัญหาความต้องการจำเป็นของศูนย์ฯ 2) ด้าน การลงมือปฏิบัติ ผู้บริหารส่วนใหญ่นำเสนอสารสนเทศไปใช้ในด้านผู้เรียน และผู้ดูแลเด็กมีการตรวจสอบสุขภาพเด็กทุกปี ปัญหาที่พบคือ การประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทักษะการคิด 3) ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ผู้บริหารส่วนใหญ่กำหนดบุคลากรในการประเมินผล และผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินด้าน การเรียนรู้ ปัญหาที่พบคือ การค้นคว้าหาความรู้ในด้านการตรวจสอบและประเมินผลเนื่องจากขาดเอกสารที่เกี่ยวข้อง 4) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ผู้บริหารนำผลที่ปรับปรุงและพัฒนาไปใช้ในการวางแผนด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้ดูแลเด็กนำผลการปรับปรุงพัฒนาไปใช้ในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของศูนย์ฯ ปัญหาที่พบคือ การปรับปรุงและพัฒนาขอบข่ายงานที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Thawi.um@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail Address: udomluck.k@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study state and problem of the operation of internal quality assurance according to the national standard of child center at child development centers in Bangkok Metropolis. The population of the study was 17 child development centers in the Ladkrabang district. The research instrument was a questionnaire. The data was analyzed using the frequency distributions and percentages.

The results were as follows: 1) In term of word plan: Most of directors defined vision and mission in development plan, and teachers used the national standard of child center for planning activities, while the biggest problems were the assignment and requirement analysis. 2) In term of word do: most of directors used information system for student and teachers have an annual health check for their children, while there were no community public relations and supporting cognitive skill 3) In term of word check: most of directors assigned the role to all staff and most of teachers used the evaluation's result, while their biggest problem was inadequacy of evaluation document. 4) In term of word act: most of directors used the improvement for planning the role and responsibility and most of teachers used the improvement for planning activities, while their biggest problem of the improvement and development were contemporary situation.

คำสำคัญ: การดำเนินงาน/การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน/มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

KEYWORD: OPERATION/INTERNAL QUALITY ASSURANCE/NATIONAL STANDARD OF CHILD CENTER

บทนำ

ระบบการประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กร หรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานในการที่สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ อีกทั้งมีทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา หลักการบริหารคุณภาพครบวงจร หรือ PDCA นั้นประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ กระบวนการวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ ขั้นตอนมาคือการปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นจะมีการตรวจสอบหรือประเมินผล (Check) เพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ หรือเพื่อตรวจสอบว่าพบปัญหา แทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนหรือไม่ และขั้นสุดท้ายคือ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้วและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงาน

ตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้อีกด้วย ดังนั้นแนวคิดการบริหารคุณภาพอย่างครบวงจร หรือ PDCA จึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะบุคลากรจะยึดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพต่อไป (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

เนื่องด้วยปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีผู้ปกครองที่ต้องประกอบอาชีพทั้งครอบครัว เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตและครอบครัว ส่งผลให้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรลดน้อยลง ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองกลุ่มดังกล่าวจำเป็นต้องพึ่งพาบุคคลภายนอก เพื่อให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนและผู้ดูแลเด็กจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระในการอบรมเลี้ยงดูเด็กแทนผู้ปกครองและครอบครัว ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสถานที่รับเลี้ยงเด็กและผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งตั้งอยู่ในชุมชน โดยเด็กที่เข้ารับการดูแลจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 2 ปีจนกระทั่งถึงก่อนเข้ารับการศึกษาระดับบังคับ ดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการชุมชน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยนี้จะดำเนินไปในลักษณะของ การบริการดูแลเด็กเต็มวัน ครึ่งวัน รายวัน หรือรายชั่วโมง ตามความต้องการของแต่ละครอบครัว โดยปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 313 แห่ง (สำนักพัฒนาสังคม, 2557) ถือเป็นการกระจายโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียม ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครจะเริ่มมีความตื่นตัวที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในมากขึ้น โดยสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิภาพ การคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิเด็กโดยได้มีการพัฒนามาตรการ กลไก ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต จึงได้จัดทำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติที่จัดเป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้เด็กได้รับการดูแล และพัฒนาอย่างเท่าเทียม โดยเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐาน 3 ประการ คือ การบริหารจัดการที่ดี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณภาพ และคุณภาพเด็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเหล่านั้นพร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่จะดำเนินการประเมินให้ทั่วถึงภายในปี 2559 นี้ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2556)

งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง เนื่องจากเขตลาดกระบังมีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งที่ได้รับการประกันคุณภาพภายในด้วยเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โดยผลการประเมินได้ระดับพอใช้เท่านั้น อีกทั้งไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนใดมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง

เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอื่นๆ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อทั้งผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และตัวเด็กเองต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
สภาพและปัญหา การดำเนินงาน การประกันคุณภาพ ภายในตามมาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ	1. ด้านการวางแผนการทำงาน 2. ด้านการลงมือปฏิบัติงาน	1.1. การกำหนดระบบการบริหารและสารสนเทศของศูนย์ฯ 1.2. การกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ 1.3 การกำหนดแผนปฏิบัติการศูนย์ฯ ประจำปี 2.1 การดำเนินงานตามแผนบริหารและสารสนเทศของศูนย์ฯ 2.2 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ 2.3. การส่งเสริมและสนับสนุนตามแผนการจัดประสบการณ์

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
	3. การตรวจสอบและประเมินผล	3.1 การประเมินระบบบริหารและสารสนเทศของศูนย์ฯ 3.2 การประเมินแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ 3.3 การประเมินการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก
	4. การปรับปรุงและพัฒนา	3.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4.1 การปรับปรุงและพัฒนาด้านการบริหารและสารสนเทศของของศูนย์ฯ 4.2. การปรับปรุงและพัฒนาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ 4.3 การปรับปรุงและพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

2. การกำหนดประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ปีการศึกษา 2557 จำนวน 17 ศูนย์ โดยผู้วิจัยศึกษาประชากรทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กทั้งหมดที่กำลังปฏิบัติงานในปีการศึกษา พ.ศ. 2557 ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 17 คน และผู้ดูแลเด็กจำนวน 126 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 143 คน (สำนักพัฒนาสังคม, 2557)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหารและแบบสอบถามผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเกี่ยวกับเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

3.2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหา และจำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม แล้วสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและโครงสร้างเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหาความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้สำนวนภาษา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานครในเขตอื่นที่ไม่ใช่เขตลาดกระบัง จำนวน 10 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.2 ขอความร่วมมือกับผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และผู้ดูแลเด็กตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

4.3 รับแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์เครื่องมือตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางความเรียง

5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.4 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นพบว่าผู้บริหารเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุระหว่าง 36-40 ปี และ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา คือ อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นเป็นร้อยละ 11.8 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุด

ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมา คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.2 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา คือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.4 โดยผู้บริหารส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการอบรมเป็นจำนวน 1-3 วัน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา คือ เข้าร่วมการอบรมน้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 17.6

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 99.1 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.3 สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.2 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.8 ส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมา คือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 24.8 ซึ่งผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการประกันคุณภาพภายใน คิดเป็นร้อยละ 79.8

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง

ด้านการวางแผนการทำงาน

ผู้บริหารมีการวางแผนการทำงาน โดยมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ ในแผนพัฒนาศูนย์ฯ อย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 58.8 การปฏิบัติรองลงมา คือ กำหนดหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาและบทบาทของนักเรียน การจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา และการวางแผนงบประมาณด้านสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 52.6

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติในการวางแผนการจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมา คือ การสนับสนุนให้มีการนำแผนการจัดระบบสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานในศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 73.4 เชิญหรือแต่งตั้งให้ผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 69.7

ผู้บริหารมีปัญหาด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์ฯ ในระดับมากที่สุด เนื่องจากขาดการวางแผนให้ผู้ดูแลเด็กมีทักษะและความรู้ในด้านหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมา คือ ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์ฯ มีส่วนร่วมของการวางแผนจัดระบบสารสนเทศ ขาดการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ความต้องการจำเป็น อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของศูนย์ฯ และขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ในแผนพัฒนาศูนย์ฯ ที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 76.5

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาการวางแผนพัฒนาศูนย์ฯ คือ ขาดการวิเคราะห์สภาพและปัญหาความต้องการจำเป็น อุปสรรค จุดเด่น และจุดด้อยของศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมา คือ ขาดการศึกษาและทำความเข้าใจตัวเองและสำคัญของมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 73.4 ขาดการศึกษาข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนการจัดระบบสารสนเทศ ขาดการวางแผนให้ผู้ดูแลเด็ก

มีทักษะและความรู้ในด้านหลักสูตร เพื่อที่จะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
คิดเป็นร้อยละ 67

ด้านการลงมือปฏิบัติงาน

ผู้บริหารมีการลงมือปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การนำสารสนเทศไปใช้ในด้านผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมา คือ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงานจัดบันทึก คิดเป็นร้อยละ 70.6 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาสถานศึกษาและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 64.7

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการตรวจสุขภาพเด็กทุกปี โดยครอบคลุมถึงการวัดอัตรการเต้นของหัวใจ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือบุคลากรทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมา คือ ส่งเสริมให้เด็กรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ คิดเป็นร้อยละ 67.9 และการนำสารสนเทศไปใช้ในด้านบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 65.1

ผู้บริหารส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการลงมือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการขาดการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 88.2 รองลงมา คือ ขาดการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 82.4

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการลงมือปฏิบัติงานด้านที่ยังขาดการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้านการคิด และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามวัย คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมา คือ ขาดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมต่อภารกิจของศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 75

ด้านการตรวจสอบและประเมินผล

ผู้บริหารมีการตรวจสอบและประเมินผลในระดับมากที่สุด คือ การกำหนดบุคลากรหรือคณะกรรมการในการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมาคือ การกำหนดปฏิทินหรือระยะเวลาในการประเมินอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 58.8

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านการตรวจสอบและประเมินผลในประเด็นการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กเพื่อทราบถึงระดับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมาคือ การใช้ประโยชน์จากผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนประสบการณ์ในระยะต่อไป คิดเป็นร้อยละ 66.1 การนำผลที่ได้จากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 65.1

ผู้บริหารส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการตรวจสอบและประเมินผลในประเด็นขาดเอกสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมา คือ แผนการจัดประสบการณ์ขาดการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลและตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 70.6 ผลการจัดประสบการณ์ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เพราะขาดความชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 61.5

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการตรวจสอบและประเมินผลในประเด็นเกี่ยวกับการขาดเอกสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมาคือ แผนการจัดประสบการณ์ขาดการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลและตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 70.6

ด้านการปรับปรุงและพัฒนา

ผู้บริหารมีการปรับปรุงและพัฒนาในระดับมากที่สุด คือ การนำผลที่ปรับปรุงและพัฒนาไปใช้ในการวางแผนด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 76.5 รองลงมาคือ การนำผลที่ปรับปรุงและพัฒนาไปใช้ในการวางแผนโครงการและกิจกรรมของศูนย์และในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กด้านการทำความเข้าใจหลักสูตรและมาตรฐานของศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 64

ผู้ดูแลเด็กมีการปรับปรุงและพัฒนาในระดับมากที่สุด คือ การนำผลการปรับปรุงพัฒนาไปใช้ในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 89 รองลงมา คือ การปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความสามารถและทักษะทั้งด้านหน้าที่และกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 70.6

ผู้บริหารส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาขอบข่ายงานที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และหน้าที่ของบุคลากรไม่สอดคล้องกับความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คิดเป็นร้อยละ 76.5 รองลงมาคือ ระบบสารสนเทศไม่ครอบคลุมต่อภารกิจของศูนย์ฯ และหน้าที่ของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 70.6

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการปรับปรุงและพัฒนาในประเด็นเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาขอบข่ายงานไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมา คือ การปรับปรุงและพัฒนาที่ได้ไม่สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติประจำปีและไม่สามารถนำไปวางแผนการประเมินการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 74.3

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการภายในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญของการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ในแผนพัฒนาศูนย์ให้ชัดเจน เพื่อเป็นเป้าหมายและทิศทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อน วัยเรียนสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545) ที่ระบุว่า สถานศึกษาต้องทำการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ในแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยอาจนำผลวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพภายนอกของศูนย์ฯ มาเป็นหลักสำคัญในการกำหนดเนื่องจากแต่ละศูนย์ฯ ต่างมีสภาพและบริบทที่ต่างกัน

อย่างไรก็ตามจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ แผนพัฒนาศูนย์ฯ ขาดการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาและบทบาทของผู้เรียน ซึ่งการระบุหน้าที่ของบุคลากร

และบทบาทของผู้เรียนนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานภายในศูนย์เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ เพราะแต่ละบุคคลจะรับรู้ถึงหน้าที่ของตนที่ต้องรับผิดชอบ พร้อมทั้งปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษาได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ที่ระบุว่า การระบุหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาและบทบาทของนักเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำ เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนรับรู้ถึงหน้าที่ของตนอย่างชอบธรรม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้อง โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากสถานศึกษามีการระบุหน้าที่ของบุคคลอย่างชัดเจนจะทำให้การปฏิบัติงานในแต่ละด้านมีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่มีการทำงานซ้ำซ้อนกัน อีกทั้งผู้ปฏิบัติเข้าใจในหน้าที่ที่แท้จริงของตน

ผลการวิจัยในกลุ่มผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติในการวางแผนการจัดประสบการณ์ โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า มาตรฐานการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นๆ อีกทั้งหากบุคลากรมีความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาของตนอย่างถ่องแท้ก็จะส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545) ที่ระบุว่า สถานศึกษาต้องทำการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยอาจทำการวิเคราะห์จากมาตรฐานการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยมุ่งเน้นให้มาตรฐานสอดคล้องกับสภาพการศึกษา ชุมชน และศักยภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาการวางแผนการทำงานเกี่ยวกับแผนพัฒนาศูนย์ฯ ขาดการวิเคราะห์สภาพและปัญหา ความต้องการจำเป็น อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของศูนย์ ซึ่งการกำหนดในส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญก่อนที่จะไปกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และภารกิจต่อไป โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากศูนย์ฯ ขาดการกำหนดในส่วนนี้จะส่งผลให้บุคลากรไม่สามารถรับรู้ปัญหาที่แท้จริงได้อย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การเกิดปัญหาในการบริหารงาน สอดคล้องกับนาคยา ปิลาธนานนท์ (2545) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งในส่วนของผู้บริหารและครู โดยการศึกษาสภาพของสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น อุปสรรค และจุดเด่นจุดด้อย เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. ด้านการลงมือปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าผู้บริหารมีการลงมือปฏิบัติในด้านการนำสารสนเทศไปใช้กับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งได้แก่ผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2548) ที่ว่า สถานศึกษามีข้อมูลมากมาย กระจัดกระจายอยู่ในส่วนต่างๆ ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครู บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องหากไม่มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบแล้ว จะเกิดความไม่สะดวกหรือความยุ่งยากในการนำไปใช้ หรืออาจมีข้อมูลสารสนเทศที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครู รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลต่อคุณภาพ

ของผู้เรียน ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนเพื่อจัดทำข้อมูลสารสนเทศนั้น สถานศึกษาควรจัดเก็บผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และควรจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ มีความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา นำไปสู่ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างแท้จริง โดยไม่แยกส่วนจากภารกิจประจำหรือเพิ่มภาระงาน ทั้งนี้สถานศึกษาต้องเริ่มต้นจากการนำผลประเมินของการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามนโยบายพิเศษมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดควรพัฒนา ซึ่งมีการจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น จัดตามลักษณะข้อมูล จัดระบบเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินภายนอก จัดระบบตามลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาคุณภาพ

อย่างไรก็ตามผู้บริหารส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการขาดการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและเพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2550) ที่กล่าวว่า การจัดให้มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ให้ความรู้แก่บุคลากรและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่บุคคลภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักและให้เห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสร้างความรู้ความเข้าใจในเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่บุคคลในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัยของผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีการตรวจสอบสุขภาพเด็กทุกปี โดยครอบคลุมถึงการวัดอัตราน้ำตาลในเลือดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (2556) ที่กล่าวว่า เด็กทุกคนควรได้รับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมตามวัยของเด็ก และคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก โดยผู้วิจัยเห็นว่าการที่เด็กได้รับการตรวจสอบสุขภาพถือเป็นการรักษาสีตในด้านการมีชีวิตรอดของเด็ก สอดคล้องกับมูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์จากเด็ก (2555) ที่ว่า เด็กทุกคนมีศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยการปฏิบัติต่อเด็กต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานะอื่นๆ ดังนั้นเด็กทุกคนจึงมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษา ได้รับการปกป้องคุ้มครอง และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง

อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่าผู้ดูแลเด็กพบปัญหาเกี่ยวกับการขาดการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้านการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามวัย การเสริมประสบการณ์ในด้านนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพื้นฐานการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และแก้ไขปัญหาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ซึ่งสอดคล้องกับ Swartz (2000) ที่ระบุว่า การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการคิด วิเคราะห์ จะสนับสนุนให้เด็กพัฒนาความสามารถในการคิดย้อนกลับคือ ความเป็นเหตุ (Cause) และผล

(Effect) ด้วยการตอบคำถามว่า อะไรเกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวต่างๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีตรรกะ มีเหตุผล ในการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check)

จากผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าผู้บริหารมีการตรวจสอบและประเมินผลในด้านการกำหนดบุคลากรหรือคณะกรรมการในการประเมินผลแผนพัฒนาศูนย์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ที่มีการระบุถึงขั้นตอนการตรวจสอบ ซึ่งเป็นการประเมินผลที่ได้มาจากการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ขั้นตอนนี้จะทำให้ทราบว่าการปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดความถี่และบุคลากรที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างเที่ยงตรงและมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามผู้บริหารพบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลและตัวชี้วัดที่เป็นไปอย่างไม่ชัดเจน อีกทั้งยังขาดการชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทราบเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผล ผู้วิจัยเห็นว่าบทบาทการทำงานของผู้บริหารในการตรวจสอบและประเมินผลที่ยังไม่เด่นชัด อาจเนื่องมาจากการขาดทักษะและความรู้ในการวัดและประเมินผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาผู้รับผิดชอบให้มีความรอบรู้ในภาระงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2544) และ Crosby (2004) ที่ระบุว่าบุคลากรควรเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีความสามารถในการวัดและประเมินผล เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำมาซึ่งสภาพและปัญหาการดำเนินงานที่เป็นจริง

ในส่วนของผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านการตรวจสอบและประเมินผลในประเด็นการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กเพื่อให้ทราบถึงระดับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยมองว่าการที่ผู้ดูแลเด็กมีการใช้ประโยชน์ในประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ดูแลเด็กได้รับรู้ถึงศักยภาพในการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล อันจะนำไปสู่การวางแผนการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อเด็กในด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Marrison (2009) ที่ระบุว่า ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ การจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญถือเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กมีอิสระในการเลือกเรียนตามความสนใจ และความสามารถ ได้ฝึกคิด วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากบุคคลอื่น ได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายและเกิดความสำเร็จ ได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น และยอมรับ และมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนไปใช้อย่างมีความหมาย

ปัญหาที่ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบคือการขาดข้อมูลที่เป็นเอกสารเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาในด้านการศึกษาปฐมวัยมาโดยตรงจึงทำให้ผู้ดูแลเด็กอาจมีความรู้และทักษะในด้านการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ไม่เพียงพอจึงทำให้เป็นปัญหาพื้นฐาน อีกทั้งไม่ทราบถึงแหล่งความรู้เหล่านี้ว่าสามารถค้นหาได้ที่ใด ประกอบกับการที่หน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญจึงทำให้เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่จัดทำให้ผู้ดูแลเด็กมีไม่เพียงพอ

หรือเป็นไปอย่างไม่ต้องและเหมาะสม อันจะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กตามมา สอดคล้องกับที่ วรรณท รักสกุลไทย (2548) ได้กล่าวไว้ว่า ในการวางแผนจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ครูต้องรู้จักเด็กที่ตนเองรับผิดชอบ รู้พัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความถนัดและความสามารถ รวมทั้งรู้ว่าควรปรับปรุงและพัฒนาเด็กคนใดในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละคน

4) การปรับปรุงและพัฒนา (Act)

จากผลการวิจัยของผู้บริหารส่วนใหญ่ พบว่า มีการนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรในแผนปฏิบัติประจำปี โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนำผลปรับปรุงไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานของบุคลากรจะทำให้เห็นว่าบุคคลใดมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านใด เมื่อมีการปรับปรุงบุคคลเหล่านั้นก็จะได้งานที่เหมาะสมกับความสามารถของตน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่น และมีแนวโน้มในการประสบความสำเร็จสูงขึ้น สอดคล้องกับ สำนักทดสอบการศึกษา (2554) ที่ระบุว่า การปฏิบัติแผนประจำปีควรมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับงานที่ถนัดของแต่ละคน เพื่อให้แผนการปฏิบัติงานที่ออกมานั้นมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง

ปัญหาที่ผู้บริหารพบ คือ การปรับปรุงและพัฒนาขอบข่ายงานไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหานี้เกิดจากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแต่ละแห่งขาดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงและพัฒนา ส่งผลให้กระบวนการที่เกิดขึ้นมีความผิดพลาด ผลที่ปรากฏนั้นจึงไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง สิ่งสำคัญคือผู้บริหารควรพัฒนาองค์ความรู้ให้กับตัวเอง ด้วยการเข้าร่วมอบรมในด้านการบริหาร รวมทั้งการจัดหาวิทยากรที่มีความรู้มาทำหน้าที่สร้างความรู้ให้กับบุคลากรของตน สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2550) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรจัดวิทยากรหรือบุคลากรแกนนำที่มีความรู้ถือเป็นบุคคลสำคัญในการทำหน้าที่ให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษาโดยต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยของผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบว่า ผู้ดูแลเด็กนำผลที่ได้จากการปรับปรุงและพัฒนาไปใช้ในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของศูนย์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบการศึกษา (2545) ที่ระบุว่า การวางแผนโครงการหรือกิจกรรมศูนย์ฯ เป็นกิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเด็ก การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมหรือโครงการที่เคยจัดทำมาก่อนจะทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาจุดเด่น และจุดด้อย หากการปรับปรุงและพัฒนาเป็นไปอย่างมีระบบ ผลที่ออกมาจะเอื้อต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ปัญหาที่ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบคือการปรับปรุงและพัฒนาขอบข่ายไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหานี้เกิดจากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแต่ละแห่งขาดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงและพัฒนา ส่งผลให้กระบวนการที่เกิดขึ้นมีความผิดพลาด ผลที่ปรากฏนั้นจึงไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง สิ่งสำคัญคือผู้บริหารควรพัฒนาองค์ความรู้ให้กับตัวเอง ด้วยการเข้าร่วมอบรมในด้านการบริหาร รวมทั้งจัดหาวิทยากรที่มีความรู้มาทำ

หน้าที่สร้างความรู้ให้กับบุคลากรของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Malcolm (1996) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรจัดวิทยากรหรือบุคลากรแกนนำที่มีความรู้ในการทำหน้าที่ให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนควรมีการจัดการความรู้เรื่องการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของสารสนเทศและสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างหลากหลายมากขึ้น เช่น การวางแผนจัดการเรียนรู้ การสำรวจข้อมูลเด็ก เป็นต้น
2. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนควรหาวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกันเป็นทีม และเมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ควรสนับสนุนให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของผู้ปกครองที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้เข้ารับการศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- นิตยา ปิลันธนาณนท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มูลนิธิยุติการหาประโยชน์จากเด็ก. (2555). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหมายถึงอะไร*. เชียงราย: ซีเส็ค
- วรนาท รักสกุลไทย. (2548). หน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1-6*. นนทบุรี: สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้. (2548). *เรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เจเอเอ็นที.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2556). *มาตรฐานศูนย์
เล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน*. กรุงเทพมหานคร: เทพเพ็ญวานิชย์.
สำนักพัฒนาสังคม. (2557). *การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาสังคม. (อัดสำเนา)
สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา: การออกแบบ
ประเมินผลภายใน*. กรุงเทพมหานคร: วิทีซีคอมมิวนิเคชั่น.

ภาษาอังกฤษ

Crosby, P. B. (2004) *Quality planning and analysis*. New York: Mc Graw-Hill.
Malcolm, F. (1996) *Quality assurance in higher education*. Hongkong: Mc Graw-Hill.
Marrison, S. (2009) *Developing thinking and understanding in young children*. London:
Routledge.
Swartz, R. J. (2000) *Towards developing and implementing a thinking curriculum*. London:
Paul Chapman.